

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

V Y D Á V Á F A R N O S T S V . V Á C L A V A V L E T O H R A D Ě

Ročník XXV.

Červen 2016

číslo 6

Do Jižní Ameriky
umístil orchideje
divoké žhavé
po stromech pnoucí
nám dal vstavače
tiché
klidné
v mokřích místech

Hada
ovinul kolem stromu

A Evu nechal svlečenou
jenom v ráji
I když bychom někdy
potají
jako v ráji je vidět chtěli

Ivan M. Jirous

Úvodem

Nada Savčenkova přežila a je doma. Nevíme, zda jsme k tomu naší podporou alespoň trošičku přispěli, ale prospěli jsme sobě; zastaneme-li se někoho, rosteme v solidaritě a v přemáhání strachu.

Komunisté se bouří proti prohlášení ministra Daniela Hermana na 67. sjezdu Sudetoněmeckého krajanského sdružení. Stále odvádějí pozornost od zločinů svého zruďného režimu. Nikdy je nepřiznali, natož aby se omluvili. Měli by nám děkovat, že jsme je spravedlivě nepotrestali. Jejich taktiku je třeba veřejně odhalovat a také veřejně hájit odpuštění těm, kteří o ně prosí.

Máme svůj program, františkán Richard Rohr říká: „Uctívání Krista je obratný způsob, jak se vyhnout jeho sdělení.“ Známe Ježíšovo: „Ne každý, kdo mi říká `Pane, Pane`, vejde do království nebeského; ale ten, kdo činí vůli mého Otce“.

/v

ZNOVUSEZDANÍ

„Co se stane, když rozvedený uzavře nový sňatek? Dopustí se smrtelného hříchu, přestože nesouhlasí s předchozím rozvodem? Trestá Bůh tak přísně? Protože Ježíš vyhlásil nerozlučitelnost manželského svazku, nemůže církev připustit svátostné uzavření druhého manželství. To ale neznamená, že se někdo dopustil smrtelného hříchu. V případě rozvodu je ovšem vždycky ve hře otázka viny, a to na obou stranách. I když ze své strany s rozvodem nesouhlasím, možná jsem v manželství nebyl dost pozorný. Jenže - vyskytnou se i taková manželství, která prostě z nějakého důvodu ztroskotají. Důležité je předložit ten krach Bohu a ze všeho se neustále neobviňovat. Samozřejmě je třeba ten první svazek i jeho ztroskotání náležitě vstřebat, než vstoupíme do nového. Jinak začneme opakovat staré chyby.

Po rozvážení a oplakání nezdaru i po bolestném procesu vnitřního rozchodu s vlastními iluzemi, kdy jsme vnitřně dozávali, můžeme s důvěrou v Boha vstoupit do druhého manželství a prosit ho o požehnání pro nový svazek. Rozhodně to ale není v souladu s církevním právem, přesto se člověk nedopouští smrtelného hříchu. Ten, kdo s důvěrou v Boha zachovává věrnost novému partnerovi a žije křesťanským životem, smí věřit, že jeho nové partnerství odpovídá Boží vůli. Na nový svazek nemáme právo.

pokračování na str. 2

Z knihy „**Jak udělat revoluci**“ *Naděždy Tolokonnikovové (členky Pussy Riot):*

Upálit neznamená vyvrátit.

G. Brunno cestou na hranici

Právě tady, ve zdech butyrského vězení, jsem si dal jistá čestná slova, nějaké slovo, postavil se pod určité prapory.

Jaká to byla slova?

Hlavní byl soulad slova a činu.

Schopnost sebeobětování.

Obětí byl život. Jak bude přijata. A jak využita.

Varlam Šalamov, 1961

Rozvíjej kulturu vzpoury. Je kultura stravování, kultura sledování filmů a čtení knih, a je také kultura vzpoury. Je to umění klást nepohodlné otázky, zpochybňovat a měnit.

N. Tolokonnikovová

Někdy se člověk na nějakou chvíli musí stát svým protivníkem, aby mu líp rozuměl, poněvadž když ho bude znát, s větší jistotou ho porazí.

N. Tolokonnikovová

Novinář: A poslední otázka: Čeho ve svém životě nejvíc litujete, co pokládáte za chybu, kterou byste už nikdy nechtěl zopakovat?

V. Putin: Budu k vám zcela otevřený. Nic takového si v tuhle chvíli nedokážu vybavit. Zřejmě Pán Bůh uspořádal můj život tak, že nemám čeho litovat.

Replika: To jste šťastný člověk.

V. Putin: Buď Bohu chvála.

Musíme si uvědomit, že náš původní životní plán ztroskotat v prvním vztahu. Tak si uchováme pokoru. V ní pak můžeme v důvěře pokračovat na své další cestě. Bůh nás netrestá, přeje si, abychom žili dobrý život. A druhé manželství se vydaří jen tehdy, dokážeme-li se skutečně poučit z chyb toho prvního. Proto je důležité vědět, že se krachem prvního životního plánu můžeme více otevřít Bohu.“ Z knihy *O životě z víry* s Anselmem Grünem (Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2007, s. 48).

V roce 1993 vydali tři významní němečtí biskupové (dva pozdější kardinálové) pastýřský list stejného obsahu, jako je uvedený citát z knihy benediktina Anselma Grúna. Byli to arcibiskup Oskar Saier (Freiburg), Walter Kasper (Rottenburg-Stuttgart) a Karl Lehmann (Mohuč). Museli se osobně zodpo-

vidat v Římě a okamžitě tento pastýřský list odvolat. Nyní týmiž slovy mluví papež František, ale u současných biskupů nenachází porozumění. Je tu ale vidět přece jen významný posun od zákonictví k milosrdenství. Arcibiskup z Freiburgu Zollitsch, dříve než odešel na odpočinek, pověřil kněze své diecéze, aby rozhodovali zodpovědně o možnostech svátostí pro znovuseznané katolíky. Papež k tomu neměl námitek. Zemřelý královéhradecký biskup Karel Otčenášek byl téhož názoru, jen doporučoval posloužit těmto postiženým lidem v tajnosti, aby nebyli pohoršeni ti tvrdě smýšlející.

K lidem vyloučeným ze svátostí prý máme mít lásku, doporučují někteří biskupové. Na to lze odpovědět slovy papeže Pia XI.: „Láska nemůže být náhradou za povinnou, ale odepřenou spravedlnost.“ (encyklika *Quadragesimo anno*, 1931).

Jan Rybář

Židovská obec v Praze a Federace židovských obcí v ČR cítí povinnost odmítnout styl některých projevů pronesených u příležitosti připomínky obětí nacistické perzekuce během Tereziánské tryzny v neděli 15. května 2016.

Předseda Českého svazu bojovníků za svobodu Jaroslav Vodička ve svém vystoupení označil současnou migraci za invazi a uchýlil se k hrubým xenofobním stereotypům. Bez ohledu na osobní názory na současnou politiku vůči migrantům považujeme takové výroky za nepřijatelné.

Hlavní projev předsedy Senátu Milana Štěcha se nesl v protiněmeckém nacionalistickém duchu, který podle našeho názoru 71 let po skončení druhé světové války na vzpomínkovou akci rovněž nepatří.

*Židovská obec v Praze
a Federace židovských obcí v ČR, 16.5 2016*

DEMOKRACIE ZAPOMNĚLA, ŽE I SLOVO JE ČIN A MŮŽE ZAVÁDĚT ZLO

rozhovor Karla Hviždaly s Karolem Sidonem

V neděli 15. května proběhla posedmdesáté tradiční Tereziánská tryzna a na ní zazněly dva projevy, které vzbudily protesty. Byl to proslov předsedy Senátu Milana Štěcha, jinak velice uměřeného politika z ČSSD, který podle vyjádření Federace židovských obcí byl nacionalistický a protiněmecký. Co konkrétně vám osobně jako vrchnímu rabinovi na jeho projevu vadilo? Nejdříve musím říci, že ve svém vystoupení v Terezíně jsem přímo nereagoval na projev pana předsedy Štěcha, ale výhradně na projev předsedy Českého svazu bojovníků za svobodu Jaroslava Vodičky. A to z jednoduchého důvodu: bral jsem ohled na to, že pan Štěch je předseda Senátu, a také na to, že jsem ho do té doby nikdy neslyšel takhle hovořit. Přesto mi jeho projev vadil, ale možná že tomu tak bylo i proto, že před ním hovořil pan Vodička. V tomto kontextu jsem v obou projevech cítil

něco podobného, co považuji za nebezpečné. Oni totiž národu říkali: Nemáte se za co stydět, jste takoví, jací jste, a to je dobře. Takové prohlášení je strašně nebezpečné pro další vývoj naší společnosti a celé republiky, protože lidé nejsou ze své podstaty špatní, jsou jen manipulovatelní, jestliže je někdo vodí za jejich strach. Jestliže má být naše společnost postavená na šovinismu, vyhoceném nacionalismu, pak tu slušnější lidé nemají co dělat.

Když se soustředíme jen na projev šéfa Českého svazu bojovníků za svobodu Jaroslava Vodičky, tak jeho slova byla nejen podle židovských obcí, ale i podle některých politiků a občanů vyložené xenofobní: v projevu zazněla například slova o invazi uprchlíků. O čem takovému posuny v díkci použité na pietní akci svědčí?

Nejen o nedostatku vkusu, ale i o tom, že v některých kruzích, nejen ve zmíněném svazu, ale i v hospodách a některých hnutích, se zformovala atmosféra, že xenofobie je v pořádku, protože to není nic jiného než obava a strach z cizího, a to je pro „nás“ smrtelně nebezpečné. Jenže v okamžiku, kdy tento strach dostane od politiků a i jiných přemýšlivých lidí oprávnění a politici ho začnou využívat k tomu, aby byli zvoleni, začnou nahrávat tomu nejtemnějšímu, co v lidech je. Roztáčí kolotoč, který vede k naprosté zkáze, protože když připustíte rasismus, nevíte nikdy, kde to skončí. Kdyby šlo jen o Českou republiku, tak to není ještě taková katastrofa. Bohužel ale totéž člověk vidí v Polsku, v jiné podobě v Maďarsku, v bývalých zemích NDR, a bohužel i jinde na Západě a v Americe.

Bývalý vrchní rabin ve Velké Británii Jonathan Sachs upozorňuje v médiích a na

Doktor Haass byl vrchní lékař všech vězeňských nemocnic a staral se o uvězněné, vyhnance a galejníky, které hnali přes Moskvu na Sibiř. Každou kolonu provázel, prohlížel pacienty, děti i ženy, přinášel jim jídlo, prádlo a teplý oděv.

A stalo se jednou, v té vzdálené první polovině devatenáctého století, že na zasedání Moskevské komise pro zdravotní péči ve věznicích promluvil o tom, že mezi arestanty je hodně odsouzených nevině. Metropolita Filaret, který schůzi předsedal, ho přísně okřikl: „Nevinně odsouzení nejsou. Když soud vyměřil trest, znamená to, že se odsouzenec něčím provinil...“

Doktor Haass zvolal: „Co to říkáte, vладыko! Zapomněl jste na Krista!“

Nastala zámka a zraky přítomných se upřely na Filareta. Ten ještě chvíli mlčel a pak tiše řekl: „Ne, Fjodore Petroviči, tak to není. Nezapomněl jsem na Krista... Ale když jsem teď pronesl ukvapená slova... zapomněl Kristus na mě.“ Nato vstal, požehnal přítomným a odešel.

přednáškách na to, že vzrůstá xenofobie a antisemitismus v kampusech anglických univerzit. A to je zvláště nebezpečné, že se tak děje v zemi s nejstarší evropskou demokracií mezi chytrými lidmi, kteří se brzy nejspíš budou podílet na řízení státu.

My tohle přece známe: boj proti sionismu byl celá léta součástí politiky státu. Najednou se i tam zastírá, že proklamovaný boj proti sionismu je antisemitismus, tedy de facto rasismus. To je to, o čem rabin Sachs hovoří.

A nezdá se vám, že selhali v Terezíně i přítomní politici a další činitelé, když se neozvali? Byli tam například místopředseda vlády a ministr financí Andrej Babiš, ministryně školství Kateřina Valachová, vedoucí Kanceláře prezidenta republiky Vra-

tislav Mynář, náčelník Vojenské kanceláře prezidenta generál Jan Kaše, předsedové Ústavního a Nejvyššího soudu Pavel Rychetský a Pavel Šámal či ministr spravedlnosti Robert Pelikán a ombudsmanka Anna Šabatová.

Musím dodat, že po obřadu v Terezíně za mnou někteří přišli a děkovali mi, že jsem to za ně řekl.

Ale to je přece rozdíl, jestli to řeknete v kuloárech později, nebo v přímém přenosu v televizi.

To jim ale člověk nemůže vyčítat, protože v Terezíně jde o rituál s přesnými pravidly.

Ale přeci oba zmínění řečníci díky právě slavnostnímu rituálu porušili...

Měl jsem mikrofon, protože jsem se měl pomodlit. Mně nezbyvalo nic jiného než promluvit. Kdybych mikrofon neměl, tak bych možná taky mlčel. Nadával bych, ale asi bych mlčel.

Když dojde k něčemu mimořádně nebezpečnému, je třeba se k tomu mimořádně postavit. Když vidíte vraha, který zabíjí lidi, nebudete ho přemlouvat, pokud máte zbraň, musíte ho zastřelit. A všechno, i vraždění, jak známo, začíná u slov. Člověk by čekal, že třeba Pavel Rychetský se proti tomu postaví.

Řekněme to tak: řekl jsem to za něj.

Ale za tento stav zřejmě může stále se zhoršující atmosféra ve společnosti, kde kromě Adama B. Bartoše či docenta Konvičky padají vůči migrantům spekulativní a až nenávistné výroky i od současných i bývalých hlav státu a dalších veřejných funkcionářů: bohužel ostatní politici k těmto projevům mlčí, i když musí vědět, že taková atmosféra vede vždy k tragickým koncům...

Hlavní problém je v tom, že Evropa a vlastně celá naše civilizace hledá způsob, jak se chovat k současným problémům ve světě, na které není připravená. V ten moment se dostává do protikladu přehnaný humanismus demokracie, jak se vyvíjela od šedesátých let, s novou realitou. V západních zemích žijí evidentně lidé, kteří jsou napojení na teroristické skupiny, Al-Káidu či tzv. Islámský stát, a žijí tam v klidu a policie je jen sleduje, jestli náhodou někoho nezabíjí. Do té doby se proti nim nic nedělá a nejsme schopní je vyhodit, ne-li zavřít. To současné zákony neumožňují, protože máme dojem, že bychom překročili meze, které jsme si jako demokratická společnost vytyčili. Naše demokracie zapoměla na to, že slovo je čin. Jestli někdo hecuje lidi přes internet nebo v mešitách proti jiným skupinám obyvatelstva, mělo by to být přinejmenším stejně trestné jako hajlování.

Za akceleraci šíření nebezpečných slov ale mohou nejen politici, ale i nové technologie: internet, blogosféra, sociální sítě, kde se lidé mohou vyjadřovat anonymně a navíc za obsahy nikdo neručí. Zhrublý a xenofobní slovník od nich nejdříve převezmou stará média a pak i politici, a tím se spirála xenofobie jen dál roztáčí.

U mě a vlastně i u vás musí existovat ještě jeden problém navíc: Jak se k tomu všemu

stavět, když jsme sami byli uprchlíky. Přece kdysi se Židé, kteří patřili do Reichu, nemohli dostat pryč i v době, kdy jim to Němci ještě umožňovali - protože je v jiných zemích nechtěli, nebo proto, že už byly naplněné mizerně nízké kvóty pro přijímání uprchlíků. I proto, mimochodem, že z těch, co pocházeli z Říše a mluvili německy, měli v dalších zemích strach, že by mezi nimi mohli být špioni. To může být pravda, ale od toho jsou tajné služby, které mají povinnost takové lidi vyhledat. A mluvit o tom, že tito lidé mají mobily, je směšné: přece to je často jejich jediný majetek a prostředek, jak mohou být ve spojení s rodinou. To jsou všechno falešné argumenty, ale protože jsou srozumitelné, mají u mnoha lidí ohlas. A že to jsou většinou mladí lidé, není divu. Když jsem sám byl v osmdesátých letech v uprchlickém táboře v Karlsruhe, také tam na azyl čekali převážně mladí lidé, mnozí ostatně z Československa, a jejich rodiče, kteří zůstali doma, jim drželi palce, protože si přáli, aby žili v lepším světě. Přitom - budme upřímní - sotva můžeme srovnat situaci tehdejších uprchlíků z Československa a jejich rodičů se situací současných uprchlíků a jejich rodičů v Sýrii.

Úspěšné odhazování politické korektnosti dospělo do nového stadia: otevřené nenávisti.

A tady se někde dotýkáme podstaty. Stará Evropa stejně jako Spojené státy měly donedávna pojistky proti politikům, jako je Donald Trump, zabudované u ústave a ty fungovaly. Otcové zakladatelé USA si toho byli dobře vědomi, že je třeba chránit lid před lidem, tedy davem. Hovořili o tyranii většiny a v přímé demokracii viděli nebezpečí...

V Evropské unii tomu lze do jisté míry rozumět, protože v posledních letech do sebe vstřebala mnoho „nemocných“ lidí. Tím nechci říci, že Češi nebo Poláci jsou fyzicky nemocní, ale jed předchozího režimu se v nás nějakým způsobem usadil a je v nás. Začalo se to projevovat v úpadku novinářiny, která padla na nižší úroveň nejprve tady a pak i tam, protože se ukázalo, že to je výnosnější. A ten pokles úrovně debaty ve veřejném prostoru pak ovlivnil i politiku. Ještě bych připomněl jednu věc: Možná že ta generace, která tu vyrůstala v období studené války a má všechny tehdejší způsoby v krvi, má poslední příležitost se projevit. Když člověk stárne, názory, které si dříve ze slušnosti nedovolil dát najevo, začne bezostyšně hlásat.

A existuje podle vás nějaká cesta, jak se z té karuselové pastí, která šíří nenávist, dostat?

Když se ohlédneme na poslední prezidentské volby, vidíme, že vítěz měl jen o půl milionu hlasů víc. A to vítězství bylo navíc získané poměrně nefér. To v důsledku znamená, že tady

je přibližně polovina lidí, kteří jsou jiného názoru než pan Vodička, nechci-li mluvit přímo o hlavě státu. Tito lidé tady existují, a proto by člověk úplně beznaději propadat nemusel. Ale chtělo by to, aby se ta polovina mobilizovala, aby si opět uvědomila, že právo odporu je jedno ze základních práv naší civilizace. A hlavně aby si to uvědomili politici a nepodněcovali davovou hysterii, protože ta se nakonec může - a v dějinách tomu tak bylo skoro vždy - obrátit i proti nim. Oni svým vystupováním vytváří vzory chování. A vždy jsou to oni, kteří otevírají dveře jak tomu dobrému, tak tomu špatnému ve společnosti. Ve chvíli, kdy kvůli sympatiím voličů oslovují jejich strach a zlobu, musíme se obávat toho, že se tu lidské zlo etabluje.

PREZIDENT ZNEUŽÍVÁ SITUACI, SVÝMI „BONMOTY“ PODPORUJE NEDEMOKRATICKÉ NÁSILÍ

rozhovor Johany Hovorkové s novinářem, disidentem a politikem Lubošem Dobrovským

Nedávno jste obdržel novinářskou Cenu Ferdinanda Peroutky. Jak hodnotíte stav současných českých médií?

Myslím si, že média - máte zřejmě na mysli noviny, rozhlas a televizi - na tom nejsou dobře, a to z několika důvodů. Jeden spočívá v tom, že v papírových médiích nejsou redakce, které by na základě určitého názoru sdružovaly tvůrce. Pokud jde o veřejnoprávní média, tam jsou politicky vznikající vysílací rady, tedy ve skutečnosti politické orgány, které vytvářejí určitý typ cenzury. Cenzurní atmosféru. Ani rozhlas, ani Česká televize nesdružují lidi s určitým postojem, s určitým názorem. Dokonce jsou nuceny k něčemu, co je naprosto zabíjí - k tzv. vyvažování. Je o tom již vtip: Vyváženosti se dosáhne tím způsobem, že dáte pět minut vysílacího času Židům a pět minut nacistům. Bohužel to tak dopadá. Já jsem nadšen existencí Českého rozhlasu Plus, nevím, jestli vydrží. Tam mám velice silný pocit, že se sešli lidé, kteří přece jenom vytvářejí nějakou redakci na základě určitého shodného postoje. Ten postoj vidím jako snahu o posílení základních hodnot, na nichž

stojí demokratické uspořádání společnosti. Samozřejmě jsme nějakým způsobem směřováni svým politickým názorem, mírou a typem svého vzdělání. Někdo z nás preferuje větší míru solidární soudržnosti společnosti, velice hloupě tomu říkáme levice, jiný zdůrazňuje princip individuální občanské odpovědnosti. Spor mezi těmito dvěma různými postoji by měl podle mého přesvědčení vést k tomu, že budou některé redakce bližší určitému samozřejmě demokratickému politickému programu. Jedna dejme tomu sociálně demokratickému, jiná bude sdružovat lidi, kteří preferují naopak větší míru individuální odpovědnosti, individualismu. Mezi nimi by se měl odehrávat spor argumentů a neměli by si při tom zlořечit. Neměli by se vzájemně vydávat za nepřátele.

Jaký další problém v české žurnalistice spatřujete?

Směřování k tzv. investigativní novinářině. Pro mě je každá novinářina investigativní v tom smyslu, že novinář pátrá po samé podstatě jevu, podává o něm zprávu a je-li dostatečně dobře vzdělán a připraven, poskytne také svůj komentář k tomu určitému poznání. U nás jako by mnozí žurnalisté podlehli babišovské koncepci znetvořující politiku vyhlášením – jak tomu říká Bohumil Doležal – velké protikorupční revoluce. To opravdu ničí samu podstatu demokratického uspořádání. Popírá to smysl tradičních, vyzkoušených demokratických institucí. Některé z těchto institucí jsou přece samy ze své podstaty určeny k tomu, aby střežily protizákonné jednání. I političtí představitelé, o které panu Babišovi jde v tom útoku na demokracii, jsou stále ještě občany a podléhají tedy zákonům jako všichni ostatní. Máme nějaký právní řád, soudy a policii. To jsou instituce, které se mají zabývat jednáním, které porušuje zákon. K tomu nepotřebujeme mít nějaké další instituce, které vytvářejí atmosféru, v níž jako bychom všichni byli podezřelí z nějakého zločinu. Dokonce jsou přijímány zákony, které teď zrovna dělají podezřelé ze živnostníků. To je ten zákon o elektronické evidenci tržeb. Naši novináři – a je jich spousta – jako by svou investigativní novinářinou podporovali tenhle velmi demokraticky oslabující, babišovský proces, odstraňující politiku jako spor mezi dvěma představami o tom, jak má být společnost uspořádána, aby byla co nejsvobodnější, aby byla co nejefektivnější ve své společné aktivitě.

Takže se na oslabování demokracie novináři tímto svým jednáním podílejí?

Některí určitě. Třeba ti, co si nafoukaně říkají hlídací psi demokracie. K tomu ale nejsou určeni. Speciálně jsou k tomu určeny instituce, z nichž některé jsem jmenoval – policie, soudy, právní řád... A všichni ti, kdo mají ten právní řád kontrolovat a udržovat v nějakém funkčním stavu. Tito hlídací psi demokracie si velmi extrémně vykládají obsah pojmu svoboda slova. Respekt, jakkoli jeho redakci i její výkony považují za velmi prospěšnou, velmi kvalifikovanou a kvalitní, pochybil v extenzivním výkladu svobody slova tím, že přinesl

reportáž, ve které se nešetrně dotkl hlubokého soukromí dvou velmi nešťastných žen. Poskytl veřejnosti informace, o jejichž věrohodnosti lze pochybovat. To za prvé. A za druhé, i kdyby to byly informace, které jsou ověřitelné a věrohodné, poškozují ty ženy, aniž by přinášely nějaký prospěch společnosti jako celku.

Něco jiného je, když novináři kriticky pojmenují jednání prezidenta České republiky, který svévolně, aniž by byl schopen vysvětlit společenský prospěch svého tvrzení, potvrdí informaci, která do doby dokončení určitého procesu měla zůstat utajena. To všechno má jeden ze svých zdrojů právě v extenzivním, velmi nešetrném výkladu svobody slova. Svoboda slova je vždycky nutně spojována s odpovědností za to slovo. Slovo žurnalisty, když už si říká hlídací pes demokracie, by mělo směřovat ke zlepšení situace. To, co redaktor Kundra, který je autorem zmiňovaného článku, napsal, žádný prospěch společnosti nepřineslo.

Česká média jsou ale deformována také jejich vlastníky.

Tito noví, z hlediska společenského prospěchu obtížně definovatelní majitelé, vytvořili atmosféru, v níž nutně musí hrát roli autocenzura. Novináře by měli platit čtenáři – a neplatí. Platí je pan Babiš, pan Dospiva, pan Bakala... Prostě lidé, kteří nakoupili média. Když je takový vlastník sdělovacích prostředků navíc ještě členem vlády a dává zřetelně najevo, že není spokojen s demokratickými, dávno osvědčenými institucemi a jejich fungováním, a chce tuto politiku nahradit a nahrazuje ji nějakým managementem, tak se můžeme obávat, že tou autocenzurou zneklidnění novináři budou dříve nebo později pracovat nikoli ve prospěch demokratických hodnot, ale ve prospěch majitelů svých „médií“.

Pak je tady ještě jedna okolnost, kterou pocítuji ještě výrazněji jako něco, co degraduje tradiční žurnalistiku. To jsou tzv. sociální sítě. Když do nich náhodně ze zvědavosti nahlédnu, tak se leknu. Lekám se hrubostí, které obsahuje jazyk těch, kdo tam píší, lekám se nekompetentnosti, s jakou autoři bez jakékoli odpovědnosti plácají nesmysly, ale zároveň vytvářejí veřejné mínění o nějaké události. Je tam plno nenávistných výroků, plno informací z demokracii nepřátelských zdrojů, cílevědomých propagandistických výroků, které vyvolávají nedůvěru v základní demokratické instituce našeho státu a naší společnosti a v zásadě mi to vyvolává tuto asociaci: Nevím proč, ale to, čemu se v češtině říká sociální zařízení, je záchod. A sociální síť je pro mě v asociaci s tím adjektivem „sociální“ prostě žumpa. Proč tomu tak je, to neumím vysvětlit. A marně čekám, kdy se o to solidně a odborně pokusí sociologové. Z mnoha příčin, zejména z té hrubosti jazyka, jímž se ve veřejném prostoru mluví a píše, mám pocit, že naše společnost byla postižena jakousi vážnou sociální nemocí.

Vnímáte v této souvislosti působení ruské propagandy?

Ano. Ta, pro mě překvapivě, nalézá v naší společnosti velmi silný ohlas. Dočetl jsem se, že existuje asi padesát webů, které jsou nepochybně organizovány tak, aby rozvracely naši společnou jednotu směřující k posilování demokratických principů, na nichž je naše společnost založena. Když někdy nahlédnu do toho, co píše takový Aeronet, je nepochybné, že to je něco, co je organizováno vysoce kvalifikovanými odborníky na účinnou propagandu. Propaganda, jak ji provozují ty zmíněné weby, to je zbraň. Vzhledem k tomu, co je cílem té propagandy, jak směřuje k posílení dobrého vztahu k současnému ruskému režimu Vladimira Putina a jak osočuje naše nejbližší a nejdůležitější přátele a spojence, považuji za nepochybné, že to všechno je organizováno a placeno právě představiteli režimu, v jehož čele stojí prezident Putin. Ta propaganda je profesionální a má bohužel v naší společnosti docela úspěch. Počet lidí, kteří přinejmenším chtějí vyrovnávat chyby, kterých se dopustila Moskva, a chyby, kterých se dopouští Washington, a nevšímají si nejrůznějších odlišností se zvyšuje. Těch odlišností je mnoho. Jmenujme například ten rozdíl, že Spojené státy nás ještě ani jednou neokupovaly, to je taková drobnost... Ani tady po dobu dvaceti let neměly okupační vojska, nespolečupracovali při popravě nevinných, kterých bylo kolem 250... Nejnebezpečnější na tom je, že tyto demokracii nepřátelské propagandistické sítě mohou se zadostiučiněním citovat výroky našeho prezidenta. Nemyslím, že pan prezident je agentem Moskvy, jak někde občas čtu nebo slyším. Jsem si ale jist, že celá řada jeho politických výroků, ba dokonce i některá jeho politická rozhodnutí, moskevské nepřátelství vůči naší demokracii posilují. Když už si někteří naši novináři říkají hlídací psi demokracie, proč tedy neštěkají hlasitěji na ty naše politiky a propagátory zla, jako je třeba pan Bartoš nebo pan Konvička? Navíc ještě ve spojenectvím s někým, koho neváhám nazvat nepřitelem.

Říkáte, co by měli udělat novináři. Jak se ruskému vlivu může bránit celá společnost?

Nejenom ruskému, ale jakémukoliv protidemokratickému, že? Ten vliv je samozřejmě z určité části způsoben i částí novinářů. Vždyť i pan Jiří Ověčáček je novinář z povolání. Jako novinář vystupuje i někdejší spolupracovník prezidenta Klause, pan Hájek. Novinářů, kteří nevidí rozdíl mezi Moskvou a Washingtonem, bychom pár našli. Bloggerů, kteří nepochybně fušují do novinářiny a rozšiřují etnickou a náboženskou nenávist a vytvářejí pogromistické nápady, těch jsou ty „sociální sítě“ plné. Proč tomu tak je? Těžko odpovědět. Dílčí odpověď znám. Slušní lidé, slušní politici, mnozí z těch, kdo se zasloužili o obnovu demokracie v naší zemi, vzdělanci, které pan prezident ústy svého mluvčího odkazuje do pražské kavárny, mlčí. Mlčí naši demokratičtí politici. Nevidíme je na shromážděních těch, kdo se brání Okamurově, Bartošově, Konvičkově xenofobní nenávisti. Nevím, proč tomu tak je. Odpověď bych chtěl slyšet zejména od sociologů. Naše vysoké školy humanitní

ho zaměření, nebo ty školy, na kterých se vyučují tzv. sociální obory, produkují ročně desítky a desítky sociologů. Já jsem už dlouho neviděl žádnou solidní práci, která by na tu vaši otázku hledala a nabízela odpověď, případně nabídla, jak tomu čelit. Mám ale pocit, že ona nemoc, o níž jsem se zmínil, postihuje stále více lidí. Část společnosti jako by se proměňovala v dav. Zažil jsem to během svého života již několikrát. Po Mnichovu se „dav“ vypořádával s Židy. Po válce s Němci, po únoru 1948 s buržoasií a s kulaky. Ale proč se to děje, neumím vysvětlit. Vidím ovšem jistou příbuznost té degenerace společnosti v dav hledající vůdce. Kupodivu vždy se nabízejí jen ti, kdo rozsévají nenávisť. Co proti tomu lze udělat, to nevím. Snad jenom tolik – aby se konečně naši politici vzpamatovali a přestali se hádat o málo významné věci a nabídli nějaký program, který ukáže veřejnosti, poněkud zklamané tradiční partajní politikou, že tato politika, pouze tato tradiční demokratická parlamentní politika je schopna dosáhnout výrazného posílení toho, čemu se říká společenské blaho.

Nejsou ale politici v souvislosti s uprchlickou krizí v příliš složité pozici?

Politici jsou ve složité situaci vždy. Nikoliv jen během té těžce prožívané uprchlické krize. Současná mohutná migrační vlna, která tak komplikuje životy evropských politiků, je komplikuje také proto, že se na ni nepřípravili, ačkoliv si ji jako možnost popsali v Bezpečnostních strategiích. Některé vlády, jako dejme tomu česká vláda, teď žehrají na Brusel. Ale Brusel není nic jiného než výsledek rozhodnutí jednotlivých vlád členských zemí. A ten Brusel jedná v rámci kompetencí, které mu byly rozhodnutím vlád svěřeny. Kupodivu takovým nejnebezpečnějším výsledkem nepřipravenosti je jakási česká neschopnost vidět svou spoluúčasť na situaci a proměňovat své rozpaky v útok na Angelu Merkelovou. Já nevím, jestli paní kancléřka měla víc možností, než kolik jich využila. Její první výroky směřující k jakési otevřenosti vůči lidem, kteří zachraňovali své životy a životy svých dětí útekem do Evropy, možná mohly obsahovat nějaké dvě věty o tom, že je třeba vidět, že i Evropa má jen určité omezené možnosti... Ona ale byla v té chvíli opravdu sama. A zdá se, že ve hledání východisek je sama stále. Nedávné jednání představitelů V4 nepřináší žádné řešení. Ba ani návrh řešení, přináší jenom argumenty ve prospěch těch, kteří se vyjadřují nenávisťně vůči uprchlíkům, kteří nechtějí řešit samu podstatu, ale kteří jenom naplňují svými nenávisťnými, xenofobními výroky svou potřebu nějaké odmítavé akce.

Ta situace s českým příspěvkem Evropu rozděluje, i když premiér Sobotka říká velice správně, že řešení lze nalézt jen ve společné aktivitě. Summit V4 touto společnou aktivitou nebyl. Proč nemohli být představitelé Německa a některých dalších členských států informováni o samotné podstatě setkání, kterou pan premiér vyjádřil? On byl jediný, kdo takto hovořil. Některí ostatní mají úplně jinou představu. Kompromis jakéhosi dílčího řešení, že určitý počet evropských států bez dohody s ostatními uzavře severní hranici s Řeckem, není šťastný.

Jaká je v celém tomto problému role prezidenta Zemana?

Prezident se vyjadřuje z hlediska mezinárodních vztahů naprosto primitivně. Nabízí ne-reálná řešení. Když například říká, že máme dostatek lodí a letadel, abychom z Evropy deportovali ty, kteří sem nepatří, neříká, jak je v dané chvíli rozlišíme. Nevola po klidném řešení vskutku vážné situace, ale hledá mezi nenávisťnými hlasy pro své budoucí zvolení. Prezident zneužívá vážnosti situace a atmosféry velmi nedobře k rozšiřování argumentů proti demokracii. Násilí, které podporuje třeba svými nešťastně vyslovovanými bonmoty, je zásadně nedemokratické. Podobně jako prezident, jen snad poněkud promyšleněji a sofistikovaněji, se chovají paní ministři Babiš a Chovanec. Nesměřují k řešení problému. Svým souhlasem s násilným řešením migrace zahájili volební kampaň.

Když pan prezident navrhne vytvoření evrop-

ské armády, a to takovým způsobem, že každá země vezme tisíc vojáků, tudíž vznikne armáda 28 tisíc lidí, jedná bez dobrého rozmyslu. Velmi nebezpečně si pleťe armádu s pohraniční policií nebo s policií vůbec. To, co od armády prezident požaduje, to je zásadní nepochopení toho, k čemu armády jsou. Jsou k tomu, aby čelily vnějšmu ozbrojenému napadení. Prezident tím nápadem ještě vlastně rozvíjí obsah slova, které také nevhodně užil, když hovořil o „invazi“ islámu. Uprchlíci se k nám nechovají jako nepřátelé.

Co tedy s nimi? Dokud je neoddelíme od těch, kdo jsou zde, aniž by museli, budeme se chovat ke všem stejně. Místo řešení však od našich politiků slyšíme buď slova rozpaků, nebo u pana prezidenta, u pana ministra vnitra, u pana Babiše – teď nemluví o nějakých poslancích jako je pan Okamura nebo pan Černoch – slyšíme výroky, které vyvolávají pogromistickou náladu. Já bych si přál, aby zaznívala slova, která oslabují tuto náladu daleko častěji než slova, která směřují k odhalování korupce. To teď není rozhodující problém a nikdy nebyl. Co by s těmi lid-

mi, i kdyby se z nich kvůli Konvičkům a Okamurům nepřátelé stali, armáda dělala? Střílela do nich?

V krizi, kvůli které k nám uprchlíci přicházejí, je ale velmi zásadní také Rusko.

Ruskému režimu prezidenta Putina se podařilo v Sýrii získat obrovský náskok v mocenském souboji se Spojenými státy. Dokladem je změna politiky Spojených států v Sýrii. Státní tajemník Spojených států John Kerry se s ruským ministrem Sergejem Lavrovem domluvil na koordinaci vojenských aktivit. Znovu chyba v tom, že ruským partnerům nelze věřit ani nos mezi očima. Oni nebudou spolupracovat. Kdyby chtěli spolupracovat, nebombardovali by ta místa, která nejsou pro omezení vlivu a jednání Islámského státu rozhodující. Oni bombardují zejména ty části území, které jsou v držení neislamistické a protiasadovské opozice. Rusko tím dosahuje posílení migrační vlny a samozřejmě je v jeho imperiálním zájmu snížení schopnosti společného jednání evropských států. To se děje i pod vlivem silné uprchlické vlny. Ruské bombardování v Sýrii vyvolává další migrační vlny a destruuje společenský a členský systém Evropské unie. Je-li tohle cílem Ruska – a já jsem přesvědčen, že ano – tak ústupek pana Kerryho nepřinese žádný dobrý výsledek, jen vytvoří iluzi, že s Ruskem lze jednat. Se stejnou naivitou přišel před lety americký prezident Obama se svým resetem, tedy „odpustme si, co jsme si“. Prezident Putin a jeho režim to pochopili jako americkou slabost.

19.2. 2016

AKTUALITY

Česká křesťanská akademie zve na přednášku ukrajinské bohemistky **Doc. Halyny Kličak: „Ukrajina včera a dnes“** v sobotu 11.6. v 19 h. v evangelickém kostele.

Centrum pod střechou a manželé Náhlikovi zvou na **přednášku o severní Namibii „Mezi Himby a Damary“** středa 8.6. v 17 hod.

PASTORAČNÍ PLÁN FARNOSTI

Červen:

- 4.-12.6. Mezinárodní hudební festival
- 5.6. slavnostní bohoslužba na Tvrzí
- 9.6. koncert ZUŠ v kostele sv. Václava
- 17.-19.6. víkend rodin
- 20.-25.6. výlety a akce k ukončení školního roku
- 29.6. poutní slavnost v Mistrovicích

Červenec:

- skautské tábory
- 20.-31.7. Světové setkání mládeže v Krakově

27. ročník 4.-12. června
Mezinárodní hudební festival
www.mhf.letohrad.cz

Program:

Barokní fascinace

- Michal Markuszewski
varhany (Polsko)
neděle 5. 6. v 7.15 hod.
kostel sv. Václava
v Letohradě
Vstup zdarma.

Den Univerzity Hradec Králové

Slavnostní festivalová bohoslužba

Hudební doprovod: skupina Hosana, Jana Kinscherová
neděle 5. 6. v 10.15 hod. - Tvrz Orlice
Vstup zdarma.

PUTOVÁNÍ ZA HUDBOU A POZNÁNÍM

historických památek Letohradu s číší vína. Na každém z šesti zastavení desetiminutový hudební vstup a inspirativní zamyšlení nad nadčasovými tématy.

Neděle 5.6. od 14 hodin:

14 h. - evangelický kostel v Letohradě
Žestový soubor ZUŠ A. Muchy Letohrad
Úvodní slovo Rozdílnosti které spojují - ThLic. David Bouma, Th.D.
14.45 h. Obřadní síň zámku
Michal Markuszewski - varhany (Polsko)
Duchovní odkazy české šlechty - Doc. Tomáš Petráček.

15.30 h. kostel sv. Václava
Michal Markuszewski - varhany (Polsko)
Sv. Václav v českých dějinách - Mgr. Václav Vacek.

16.15 h. Altán zámeckého parku
Žestový soubor ZUŠ A. Muchy Letohrad

Prátelství Boha křtem přijal

- 15.5. Antonín Bartoš
Barbora Sýkorová

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

- 16.5. Zdeňka Dolečka 92 let

16.45 h. kape sv. Jana Nep. na Kopečku,
Vino a jeho symbolika -
ThLic. Vojtěch Brož, Th.D.

17.30 h. ambity na Kopečku

Folkový koncert - Žalozpěv

Vstupné 50 Kč.

Účastníci putování s razítky v průkazu vstup
na koncert zdarma + číše vína zdarma.

*Paralelně probíhající program pro děti – sou-
těže, naučný program, malé dárky pro zúčast-
něné.*

*Převzetí dětí ve 13.45 hod. před evangel. koste-
lem. Děti si pak zpět převeźmete na Kopečku.*

Fascinace varhan Torben Krebs (Dánsko)

úterý 7. 6. ve 20 h. - kostel v Jablonném n.O.
Vstupné: 50, slevy 30 Kč.

Romantické varhany

Matthias Jacob (SRN) – varhany
čtvrtek 9. 6. ve 20 h.

- evangelický kostel v Horní Čermné

Vstupné: 50, slevy 30 Kč.

MORAVIA QUINTET

Petr Hladík - flétna, Jan Kučera – hoboj, Lu-
káš Broda – klarinet, Jan Dvořák – fagot, Ol-
dřich Bartík - lesní roh

pátek 10. 6. v 18 h. - kostel ve Výprachticích

Vstupné: 60, slevy 40 Kč.

Koncert při svíčkách

Marcin Aramański (Polsko) - varhany

Moravia quintet - Petr Hladík - flétna,

Jan Kučera – hoboj, Lukáš Broda – klarinet,

Jan Dvořák – fagot, Oldřich Bartík - lesní roh

pátek 10.6. ve 21 h. - kostel v Lukavici

Vstupné: 60, slevy 40 Kč.

Ave Maria

Královéhradecký dětský sbor - **Jitro**

Jiří Skopal - sbormistr, Michal Chrobák - kla-
vír, František Vaniček - varhany

sobota 11.6. v 18.30 h. - poutní kostel Králíky

- Hora Matky Boží

Vstupné dobrovolné (na potřeby kostela)

Závěrečný koncert

Antonio Vivaldi a Znamé filmové melodie

orchestr - Collegium Classic&Modern

Jaromír Křováček - dirigent

neděle 12.6. v 15 h. - zámecké nádvoří

Vstupné dobrovolné (na opravu kaple na Ko-
pečku)

ZPRÁVY Z CHARITY

ZPRÁVY Z CHARITY

Pozdrav od Rudolfa

Rudolf je indický chlapec, který pochází z oblasti Belgaum. V roce 2013 byl zapojen do projektu Adopce na dálku* realizovaném v indickém státě Karnataka.

Chlapci byla 3. února 2015 diagnostikována leukémie a byl ihned převezen do nemocnice v Bombay, kde ve středu 11. února 2015 začala nákladná léčba. Na léčbu se podařilo získat od českých dárců finanční dar v celkové výši 227.060 Kč, naše farnost přispěla Rudolfovi na léčbu částkou 27.707,- Kč ze sbírky na Adopci na dálku za rok 2015. V prosinci loňského roku Rudolf absolvoval celkové vyšetření, kdy lékaři na základě krevních testů potvrdili úspěšnost léčby. Rudolf tak mohl letos oslavit své 7. narozeniny. Nyní chodí do školy a posílá pozdravy všem, kteří ho podpořili finančně i modlitbami.

Moji drazí dárci, srdečně Vás zdravím.

Jak se Vám daří? Já se mám s Boží pomocí dobře. Chodím do 1. třídy a právě jsem složil závěrečné zkoušky. Snažil jsem se je udělat co nejlépe. Rád chodím do školy. Mám moc rád svoje spolužáky a naši paní učitelku.

Společně s rodiči na Vás pamatujeme v každodenní modlitbě. Ať Vám Bůh žehná a dává zdraví, štěstí a radost. Prosím pamatujte na mě a mé rodiče i nadále v modlitbě.

Velmi Vám děkuji za pomoc a podporu v mé léčbě a vzdělávání. Cítím se mnohem lépe než před tím.

Ještě jednou děkuji. Posílám sladké polibky.

S láskou Váš Rudolf J. D'Souza

(<http://adopce.hk.caritas.cz>)

NOVÉ AUTO UŽ JEZDÍ K NEMOCNÝM

Zdravotní sestry z Charity vyjely v novém autě. Díky projektu ERA pomáhá regionům, do něž se zapojilo třináct dárců včetně samotné ERY (Michal Vyhnaček, Teddies s.r.o., Žamberk, Forez s.r.o., Ostrov, Obecní úřad Jehnědí, CK daňová kancelář, Mgr. Ing. Dagmar Christophová, Rychnov nad Kněžnou atd.), díky sdružení Spousti Ústí n.Orl., herci Jaroslavu Duškovi a dvěma jeho benefičním představením i dalším dárcům se podařilo shromáždit potřebné finanční prostředky a zakoupit auto osvědčené značky.

Automobil je pro zdravotní sestry nepostradatelný pracovní prostředek. Umožňuje jim dostat se i do hůře dostupných míst v okrese a rozšířit službu o nové pacienty. V r. 2015 měly sestry charitní ošetrovatelské služby v okrese Ústí nad Orlicí v péči 1.515 pacientů a hospicové sestry doprovodily ke konci života 100 pacientů.

Všem jmenovaným dárcům i těm, jejichž identifikaci neznáme, vyjadřuje Oblastní charita upřímné poděkování. Vážíme si této podpory, která nám umožňuje konkrétně pomáhat. /M

Děkujeme panu Petru Hoffmannovi a sboru Familia cantorum za krásný koncert „Belgické ozvěny“.

Děkujeme Ivě Markové za uspořádání Vzpomínkového koncertu k výročí konce druhé světové války, **trombonistům Lukáši Čermákovvi, Jana Pernému a Vojtěchu Procházkovi a tubistovi Janu Adamcovi.**

Děkujeme panu Dr. Martinu Chadimovi za zajímavou přednášku o Jeronýmu Pražském.

Děkujeme všem zvoníkům za každodenní májové zvonění na Kopečku.

Jednání Farní rady jsou otevřená, můžete přijít, budete vítáni.

Blahopřejeme dětem, které poprvé přijali pozvání ke Stolu Páně:

Heleně Andrášové, Františku Čamrovi, Přemkovi Dolečkovi, Michaele Dudkové, Richardu Formánkovi, Radce Krejšové, Sebastianu Maixnerovi, Františku Novotnému, Kryštofu Suchomelovi, Anežce Stejskalové, Ondřeji Stejskalovi, Adamu Šilarovi, Simonu Škarupovi a Kateřině Zamazalové.

Rodičům blahopřejeme, že své děti ke Stolu Páně přivedly. Přejeme jim, aby dětem čím dál víc objevovali bohatství a smysl Ježíšovy Hostiny.

AGAPÉ PO BOHOSLUŽBĚ NA ORLICI

Agapé

Snad každá naše slavnost je spojená s jídlem. V Izraeli bylo společné jídlo významnou příležitostí k setkávání s Bohem, zbožní Izraelitě dodneška nad jídlem dobrořečí Dárci.

Ježíš použil rodinnou slavnost ke své Hostině (povyšil ji a jako rodinnou slavnost nám ji daroval). Při Poslední večeři jeho dobrořečení nad chlebem otvíralo děkovnou hostinu a dobrořečení nad posledním kalichem velikonoční slavnost uzavíralo. Mezi tím všichni několik hodin stolovali, modlili se, zpívali, chválili Hospodina a vyprávěli si o něm.

První křesťané Večeři Páně slavili stejným způsobem. Až apoštol Pavel, kvůli sobectví bohatších křesťanů při eucharistickém stolování, hostinu zrušil. Škoda, sobectví se tím nevymytí. Židé i východní křesťané mají dodneška po bohoslužbě pohoštění.

Kouzlo společného jídla - natož agapé (tak se tato hostina lásky jmenuje) - nemusíme popisovat, máme s tím svou zkušenost. I my máme potřebu společného pohoštění po bohoslužbě. V nových kostelích se s prostorem k pohoštění počítá. /v

Jak funguje pohoštění na Orlici?

V současné době máme skupinu sedmi rodin, které mají rozepsané služby na několik měsíců dopředu a jsou obeznámené s provozními záležitostmi okolo zajištění pohoštění. K těmto rodinám pak zveme ještě další dvě rodiny, aby pomohly s pečením, vařením kávy, s my-

tím nádobí. Služba pak přichází do kostela o něco dříve, aby nachystala vše potřebné, po bohoslužbě obsluhuje přítomné a nakonec vše uklidí. Většinou pohoštění trvá kolem půl hodiny po skončení bohoslužby.

Je možné se do přípravy pohoštění zapojit?

Uvítáme, když se do přípravy zapojí další rodiny a ostatní zájemci. Můžete se zapsat do seznamu služeb na termín, jaký je pro vás příhodný a domluvit se s rodinou, která má konkrétní neděli na starost. V případě, že se nemůžete po bohoslužbě na pohoštění zdržet, je možné se podílet na pečení. V levé sakristii orlického kostela jsou k dispozici dva seznamy: seznam služeb a seznam lidí, kteří nabízejí pečení.

Zveme vás nejen k pomoci s občerstvením, ale také ke chvíli společně stráveného času. Chtěli bychom takto přispět ke společnému slavení Dne Páně.

Jana Andrášová

RODIČE JSOU PRVNÍMI ANDĚLY (POSLY) OD BOHA

Další naše děti přijaly pozvání ke Ježíšově Hostině. K jejímu hlubšímu smyslu pronikáme až časem. Rodiče v tom mají nezastupitelnou úlohu. Nejen při přípravě dětí k Večeři Páně i k jejímu dalšímu porozumění. (Kolik toho může dítě napoprvé pochopit?) Co můžeme pro děti udělat, aby je bohoslužba zajímala a těšila?

Ptal jsem se dětí, zda se jim líbí pohoštění po bohoslužbě v neděli na Orlici ...

Dobře vědí, že každé pohoštění, nedělní oběd a každá slavnost vyžadují práci a přípravu. I ony se učí pomáhat.

Vědí, že ke slavení je třeba mít důvod, vědět co slavíme a s kým chceme slavit. Zve-li nás babička k oslavě svých narozenin, víme proč společně přicházíme poděkovat a blahopřát. Každý si připraví, co pěkného oslavenkyni řekne a jaký dárek přinese.

Samozřejmě, kdybychom si ublížili nebo se pohněvali, víme, že se potřebujeme nejprve omluvit a smířit se.

Při bohoslužbě je hostitelem a dárce Bůh. S Ježíšem přicházíme společně poděkovat Bohu za všechno dobré od lidí i od Boha.

Je důležité se s dětmi na nedělní bohoslužbu připravit, nejlépe v sobotu večer, Abychom v kostele pracně nevzpomínali za co máme poděkovat, napíšme na lístek co dobrého nás během týdnu potkalo, kdo nám pomohl a byl na nás hodný.

Lístek před bohoslužbou položíme na oltář (tam připravíme skleněnou misku). Začneme-li to tak dělat my, dospělí, děti se pak snadno přidají.

Děláme-li něco tři měsíce stane se to naším návykem, pak už to jde snadno. /v

SEDM STATEČNÝCH V CHRÁMU SV. CYRILA A METODĚJE

18.června 1942 se v podzemí kostela bránilo sedm československých parašutistů přesile více než 700 nacistických vojáků. Byli to výsadkáři v čele s Janem Kubišem a Jozefem Gabčíkem, kteří 27.5.1942 provedli atentát na říšského protektora Reinharda Heydricha. Ve spolupráci s domácím nekomunistickým odbojem poskytli předseda rady starších při chrámu sv. Cyrila a Metoděje bratr Jan Sonnevend, kaplan Vladimír Petřek, biskup Gorazd a farář Václav Číkl sedmi parašutistům úkryt v kryptě pod chrámem.

Po čtvrté hodině ranní 18. června 1942 byl kostel obklíčen německými vojáky. Začal sedmihodinový boj parašutistů proti obrovské přesile. Na straně nacistické branné moci se té akce účastnilo sedmnáct důstojníků a sedm set čtyřicet členů mužstva z řad SS a čtyřicet úředníků gestapa. K zásahu proti parašutistům byli rovněž povoláni pražští hasiči, kteří dostali od Němců rozkaz vhnět vodu do krypty. Podle některých svědectví se velitel hasičů choval velmi iniciativně. Řada hasičů dostala následně finanční odměnu.

Nacistická propaganda se na plné obrátky snažila dokázat, že atentát na Heydricha byla akce několika psychopatů, s níž Češi, kteří chtějí pracovat pro říši, nesouhlasí. Byl to způsob propagandy, opakující se ve všech totalitních režimech. Dvě hodiny se dokázali na kůru tři muži bránit. Pak Opálkovi, Kubišovi a Bublíkovi došlo střelivo. Kubiš byl smrtelně zraněn, ostatní dva si nechali poslední náboje pro sebe. Zbylí čtyři parašutisté se ještě přes čtyři hodiny bránili v kryptě kostela. Nakonec v beznadějně situaci volili dobrovolnou smrt. „Jsme Češi! Nikdy se nevzdáme, slyšíte? Nikdy!“ To byly výkřiky parašutistů, které zazněly z krypty pravoslavného chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici. V dlouhém nerovném boji padli nebo ukončili svůj život vlastní rukou Jan Kubiš, Adolf Opálka, Josef Bublík, Jozef Gabčík, Josef Valčík, Jaroslav Švarc a Jan Hrubý. Bylo až morbidní, že si nacističtí pohlaváři nechali poslat pro chlebičky a koňak a „úspěšnou akci“ přímo na chodníku u mrtvých těl parašutistů velice oslavovali.

Pravoslavný biskup Gorazd, duchovní Petřek, farář Číkl, bratr Sonnevend, dalších devět pravoslavných věřících z chrámu a 265 spolupracovníků odboje bylo popraveno v Mauthausenu za pomoc parašutistům. Nejmladší popravenou byla čtrnáctiletá Jindřiška Nováková.

Krypta kostela sv. Cyrila a Metoděje je dnes jedním z nejvýznamnějších míst české novodobé historie. Krypta je pietně upravena. Jsou zde vystaveny busty parašutistů. Toto je místo hodné nejen k zamyšlení nad tím, co se dělo před více než 70 lety, ale i nad naší současností. Obstáli bychom podobně?

*Miroslav Buriánek,
Týdeník Rozhlas 3/2016*

ZE VZPOMÍNKOVÉHO KONCERTU

Česká křesťanská akademie pořádala 8. května Vzpomínkový koncert k výročí konce druhé světové války. Skvělé hudbě trombonistů Lukáše Čermáka, Jana Perného, Vojtěcha Procházky a tubisty Jana Adamce předcházela literární část: Koncert pořádáme v den výročí konce druhé světové války už potřetí a vždy je koncipován jako obecná vzpomínka a poděkování našim předkům za to, že se bili za svobodu, že svými životy utvářeli ducha našeho města a že díky nim jsme tady teď my.

Každá válka, každá totalita je především neštěstí obyčejných lidí. Když se podíváme jen 100 let zpátky, připomeňme si, že:

- do první světové války narukovalo z území dnešního Letohradu kolem 550 mužů a více než 110 jich tam padlo, že řada rodin poté trpěla ztrátou živitele a velkou materiální nouzí
- během druhé světové války popravili nacisté kolem dvaceti místních odbojářů a obětí nacistického plánu na „konečné řešení židovské otázky“ se stalo 26 našich židovských spoluobčanů.
- více než desítka rodin nasazovala své životy, když podporovala koncem války na šest desítek ruských a anglických zajatců, kteří uprchli z německých transportů a skrývali se v okolních lesích.
- v 50. letech bylo pro své etické postoje protiprávně vězněno komunistickým režimem šest místních lidí.

Řada našich předků byla těžce zkoušena válkami a totalitami. Řada z nich projevila velkou statečnost a my máme být na koho hrdi.

Část ze vzpomínek Antonína Horáka (1904-1972), který se během druhé světové války zapojil do odbojové činnosti, za kterou byl v r. 1941 gestapem zatčen a odsouzen k smrti. Měl ale štěstí a vrátil se po válce domů.

Horák byl zaměstnanec pošty v Kyšperku a měl kontakty na další zaměstnance jiných pošt. První jeho ilegální činností bylo už v dubnu 1939 zadržení udavačského dopisu adresovaného gestapu v Hradci Králové. Horák kontroloval poštovní zásilky a dále rozšiřoval v Kyšperku - a prostřednictvím svých kontaktů i v jiných místech v republice - letáky se zprávami zahraničního rozhlasu. Navázal také spolupráci s Jaroslavem Otavou, představitelem odbojových poštáků z Hradce a společně s radiomechanikem Ladislavem Vyskočilem pracovali na sestavení ilegální vysílačky. Tak plynuly týdny a měsíce r. 1939-1941 - rozšiřování letáků, zadržování dopisů gestapu, výstavba a zkoušení vysílačky.

V říjnu 1941 byla celá tato odbojová jednotka zatčena a zavezli je do pardubického vězení. Jejich situace byla beznadějná, ale přesto se shodli na tom, že u výsledku nebudou mluvit. Ráno šel Vyskočil k výsledku a po něm šel na řadu Horák: „Nic ze mě nevymlátíli a docela zabít mě asi nechtěli. Byl jsem strašně zubožen. Denně bit do bezvědomí a 14 dní ponechán ležet ve studené díře. Měl jsem celé tělo otek-

lé a neudržel jsem se na nohou. Život vězně v pardubickém vězení gestapa plynul v neustálém napětí nervů. Nikdo nevěděl, kdy půjde kdo k výsledku. Psychicky na nás působil řev a rány z kanceláře, se kterou naše cela sousedila. Nikdy mi nevymlátí z paměti nářek jedné ženy, řev gestapáků a rány hadicí nebo býkovcem. Tohle poslouchat bylo horší než vlastní výslech a týrání. Tak to chodilo denně. Když se gestapáci někde opili, přišli si zařadit do vězení. Mnoho nocí jsme nemohli vůbec spát.“

Ke konci ledna 1942 byl Horák převezen do modernější věznice v Hradci Králové. Jednoho dne mu u výsledku dali přečíst doznávající výpověď jednoho z členů odbojové jednotky, ve které řekl vše o jejich společné činnosti. Byli tedy prozrazeni. Po čase byl Horák spolu s 90 vězni převezen do Terezína.

„Převzali nás dozorcí a postavili nosy ke zdi. Bavili se tím, že nám vráželi nosy do zdi. Když jsme stáli bez pohybu dvě tři hodiny, myslím jsem, že už nevydržím ani pět minut. Dva nebo tři se zhroutili, ale rány klackem a kopance je zase postavily na nohy. Tak jsme vydrželi stát hladoví a počurání celou noc až do rána. Oholili nás dohola a dali na celu 5x15 m s třemi řadami pryč a vojenským klozetem. Bylo nás v místnosti 50, jedno malé okénko a miliarda blech.

Já měl štěstí. Vedle mě na pryč č. 18 byl starý vězeň, který pracoval ve věpříně. Tenhle zlatý člověk mně první den v noci tajně strčil do ruky dva brambory, o které ošidil prasata. Šeptal mně, abych to snědl pod dekou, a nikdo mě neviděl. Ty dva brambory se slupkou chutnaly jako delikatesa. Děda mně ještě mnohokrát brambory přinesl. Byla to od něj odvaha. Kdyby se to prozradilo, dostal by výprask a byl by bez jídla. Prasatům se krást brambory nesměly. Na blechy jsme si zvykli, ale na nedýchatelný vzduch v cele ne. Těžká práce, málo jídla, nedostatek odpočinku. Když jsme zmokli, spali jsme nazí a prádlo měli pověšené u pryčny, aby do rána trochu oschlo. Když nepršelo, uschlo prádlo přímo na nás, pokud pršelo, byli jsme v mokřem třeba několik dní. Ale člověk vydrží víc než kočka...“

30. dubna 1943 se dostala celá hradecká parta do berlínské věznice Moabit a o týden později odvezli 11 členů skupiny Jaroslava Otavy - poštovního úředníka z Hradce Králové - k soudu za přípravu velezrady. Devíti z nich včetně Antonína Horáka byl udělen trest smrti.

Všichni odsouzení dostali na ruce pouta, která měli 24 hodin denně a odvezli je do Plötzensee, každého na jiné oddělení. V objektu bylo kolem 300 odsouzených k smrti. Od té doby žil Horák v neustálém stresu, že zrovna tento den bude jeho posledním.

Berlín byl každou noc bombardován. Ve vzpomínkách

„Dovedu si představit, jakou hrůzu muselo mít berlínské obyvatelstvo z náletů vykonávaných stovkami těžkých bombardérů najednou. Zápalečné bomby přímo pršely a lehce prorážely střechy. Hořelo všechno - i chodníky a dlažba. My, co jsme byli odsouzení k smrti, jsme z bombardování strach neměli. My jsme se na každý nálet přímo těšili. Bylo by přece lepší být zabit bombou, než se nechat popravít. Nikdo

by nevěřil, jak dlouho trvá, než se člověk naučí vlézt se spoutanýma rukama pod deku a dekou, která je tak slabá, že je skrze ni vidět celou noc svítící žárovku, se až pod bradu přikrýt... Popravovalo se denně mimo neděli, někdy i 60 lidí denně. Popravovalo se celou noc. Auta nestačila odvážet mrtvol. Jednu noc jich popravili 180. Celé noci nám seděla hrůza v týle, protože někde se vyrojila zpráva, že Himmler nařídil popravít všechny. Neměli pro nás volné cely. V noci zase hučela nákladní auta, odvázející mrtvol. Po pěti dnech pro mě přišel bachař a zavedl ven na dvůr. Tam před nákladním autem stála pětice vzájemně spoutaných vězňů, já jsem byl středem druhé pětice. Víc nás tedy nebylo, po těch hromadných popravách nás ze 320 zbylo 10. Byli mezi námi 2 Němci, 2 Norové, 3 Italové a 3 Češi. Odvezli nás do věznice Brandenburg, vzdálené asi 7 km.“

Antonín Horák ve své beznaději poprosil o milost. Před válkou totiž zachránil zde v Kyšperku Němce Krčmáře a na základě této příhody napsal na Říšskou kancelář žádost o „život za život“. Pravdivost příhody mu pro úřady potvrdil Ferdinand Stejskal z Orlice i samotný Krčmář, kterého zachránil. Stal se zážrak: Tato Horáková žádost byla koncem roku 1944 kladně vyřízena a on tak přešel ze záhrobní do života. Po dlouhých měsících mu sundali pouta.

„Byl jsem třičtvrtě roku ve dne i v noci spoutaný a teď jsem nevěděl, kam mám dát ruce. Nějak mi překážely. Spal jsem k velké radosti ve tmě... Dny a týdny ale běžely jako obvykle. Popravovalo se denně kromě neděle. I na Štědrý den a na Silvestra. Na Štědrý den popravovali a večer zpívali u vánočního stromku... Bylo mi z toho nanic. A když jsem ještě odkudsi z rozhlasu zaslechl hlas pražské hlasatelky, opřel jsem se o zeď a brečel jsem. Takový byl můj třetí Štědrý večer v německých věznicích.“

Horák prožil v Brandenburku 17 měsíců jako odsouzenec k smrti. V lednu 1945 mu byl trest smrti změněn na 12 let káznice. Zanedlouho se přiblížilo osvobození a návrat domů.

„28. dubna 1945 přišel den osvobození. Ráno se bachaři neobjevili, a v 10 hodin nastal radostný křik. Přišel ruský voják, otevřel dveře cely a řekl „Vychoditě!“ Celá věznice hučela jako úl. Každý se snažil sehnat něco k jídlu. Na kuchyň a sklady se vrhlo 4.000 vyhladovělých vězňů všech možných evropských národů. 700 bachařů uteklo i s rodinami před sovětskými vojáky. Utíkal jsem s jedním Belgičanem, dvěma Čechy a Jihoslovánem směr Berlín. Nad Berlínem v noci nepřetržitě vybuchovaly světelné rakety a ve dne jsme slyšeli hukot děl. Civilisté utíkali před Sověty. 4. května jsme byli v centru Berlína, který byl v troskách. Ulice neexistovaly, přelézali jsme sutiny domů i mrtvol německých vojáků, obcházel jsem krátery od bomb. Nepotkali jsme živého člověka. Čtvereční kilometry Berlína byla jediná zřícenina a pod ní desetitisíce mrtvol obyvatel města...“

Cestovali jsme směrem k čsl. hranicím, denně 30-40 km. Po 14 dnech putování jsme uviděli naše pohraniční hory, a když jsme na státní hranici uviděli naši vlajku, byli jsme dojati k slzám. Nikdo z nás se za slzy nestyděl. V Lysé

nad Labem jsme se rozloučili a spěchali domů. Nějaký železničář mě poznal a telefonoval do Kysperka, že se vracím. Přišlo mě uvítat na nádraží několik set lidí. Z rodiny přišel jen bratr Jarka a sestra Františka. Sestra byla v černém. „Proč jsi v černém?“ ptám se. Rozplakala se: „Pepka Němci zastřelili před týdnem.“ Po chvíli jsem se dozvěděl, že manželka mi zemřela už v prosinci 1943, ale nechtěli mi to napsat. Oba rodiče byli vážně nemocní, otec i duševně. Takový byl můj návrat domů z nacistického vězení 16.května 1945.“

Na závěr pietní části jsme četli úryvek z dopisu Milady Horákové. Ačkoli se její osoba nevztahuje k našemu kraji ani k osobě Antonína Horáka, pár jejich vět z dopisu rodině, který psala 24. června 1950, tři dny před svou popravou, mají svou váhu. Dodávají nám naději a východisko i dnes...

“I když ten život po roku pětáctičátém tak třeskatě supěl kolem mne, i když mi pro všechnu tu dřinu a práci pro jiné zůstávalo pro vás jen maličko času, přece jsem od vás dostala plné náruče lásky a upřímného citu. Teď teprve cítím, co to bylo za dary. Jaký jsem byla šťastný a bohatý člověk. A kromě vás, nejbližších, co ještě jiných upřímných a krásných srdcí mě mělo opravdu rádo. Nelitujte mne. Žila jsem život plný, opravdový život, který nestál, nezahníval, ale prudce tekł a vířil. Někdy mne otloukal a poznala jsem jeho tvrdost a těžkosti, jindy zas hladil a smál se sluncem. Byl to prostě skutečný život, a já jsem zaň Bohu neskonale vděčná. A že to končí? Všechno musí jednou skončit. Co muselo odejít lidí cennějších a mladších než já, a třeba neměli v životě ani setinu těch hodnot, jimiž jsem byla tak štědrě já obdařena. Měla jsem vaši lásku, co jen to samo za úžasný dar. Nelitujte mne. Vzpomínejte radostně a tvořivě. Chraňte se zbytečné negace a rozeznávejte dobře a jasně, co je kladem, co hodnotou! Budte i při lásce kritičtí a nezatěžujte se ničím, co by vás mohlo svést z cesty jasného, prostého, kladného života. Neustrňte – jděte dál...” /M

NÁŠ ROZHOVOR

SVINKY

rozhovor s Matoušem Poláčkem, primánem gymnázia a majitelem oslice Andělky

Matouši, jak se ti líbí v ústeckém gymnaziu?

Jsem spokojený.

Co se ti tam líbí?

Všechno, až na záchody.

Slyšel jsem, že jsi dělal pokusy se svinčkami.

Jak jsi se k tomu dostal?

V biologické olympiádě jsem postoupil do okresního kola. Mohl jsem si vybrat jeden ze šesti úkolů. Vybral jsem si zadání „Svinky a světlo, svinky a vlhko“.

Já jsem jim dodneška říkal svinčky. Už mi je jasné, že mají jméno od toho, že se v nebezpečí svinou. Bylo mi divné, proč se jim říká svinčky.

Znal jsi svinky už dříve?

Ano, žijí u nás ve sklepě, vídám je pod kame-

ny, pod starými balíky sena ...

Mně svinky nebyly nikdy sympatické, tobě ano?

Nijak jsem si je neošklivil.

Co bylo cílem tvého pokusu?

Pokus měl dva úkoly. V prvním jsem měl zkoumat jestli svinky mají raději světlo nebo tmu. V druhém jestli mají raději vlhko nebo sucho.

Jak jsi to zkoumal?

Věděl jsem už dřív, že svinky mají raději vlhko a šero, ale v pokusu jsem měl ověřit, které prostředí budou raději vyhledávat. Po deseti minutách a poté po hodině jsem počítal kde a kolik svinček se kde nachází. Každý pokus jsem měl dvakrát zopakovat s jednodenním odstupem.

Co jsi zjistil?

U prvního pokusu svinky jednoznačně dávaly přednost „temnému“ prostředí, nejraději zalézaly do rohu a ke stěně za květináčem.

Při druhém jsem je našel na vlhké polovině. Tma a vlhko jim vyhovuje ze dvou důvodů: Na rozdíl od hmyzu nemají na povrchu těla ochrannou voskovou vrstvu, která brání vypařování. Dýchají pomocí žaberních destiček, proto žijí ve vlhku.

Počkej, to znamená, že kyslík získávají z vody?

Je to tak, z toho vlhka získávají kyslík.

To jsem nevěděl. Víš, čím se svinky živí?

To jsem nezkoumal, ale do krabice, ve které jsem je choval, jsem jim dal kousky zeleniny.

Žraly je?

Ano.

V jednom přízemním pokoji u nás, na sever, kde je trochu vlhko a ne tolik světla, několik svinček žije. Čím se tam mohou žít? Nevím, v pokoji jsem nebyl.

Tak pojď zavedu tě tam ...

Čím se tady mohou žít?

Některá prkna podlahy jsou trochu vlhčí, vlhké dřevo jim k potravě stačí. A tady je nějaký starý list ...

Mně svinky vždy připomínaly pásovce.

Já bych řekl, že vypadají jako trilobiti.

Jsou ti svinky po pokusu sympatičtější?

Říkal jsem, že mi dřív nesympatické nebyly; ale je pravda, že jsem je víc poznal ...

Matouši, po tvém vyprávění pro mě jsou svinky zajímavější a bližší. Chceš vědět, co mě u toho napadlo?

Jo.

V semináři – to je škola pro faráře – mi jeden spolužák nebyl moc sympatický, pořád do něčeho štoural a kladl nové a nové otázky. Nebylo mi to příjemné, co pořád má?

Po dvou týdnech jsem ho poznal víc – a dodneška jsme přátelé. Získal jsem důležitou zkušenost. Je-li mi někdo nesympatický, snažím se ho víc poznat; buď zjistím, že není charakterní nebo mě dráždí jen něco na jeho jednání. Chyba nemusí být na jeho straně. Jeho otázkami se nemám cítit ohrožen, že mi zbourá mé poznání. Naopak mně může pomoci k rozšíření mého pohledu.

Po třiceti letech jsem zjistil, že ten spolužák je poloviční Žid. Židé se z Bible učí přemýšlet a stále klást otázky. Známe třeba z evangelií zajímavé rozpravy židů s Ježíšem. Z nich se pokaždé dozvíme něco důležitého pro náš život. Přemýšliví lidé, nejen vědci, kladou stále nové otázky. Hledání odpovědí je zajímavé, užitečné a někdy dobrodružné. Děkuji ti, Matouši, za rozhovor o svinčkách.

Studenti, máte nějaký zajímavý pokus nebo objev? Dejte nám vědět. /v

DOPISY ČTENÁŘŮ

CO MŮŽEME OVLIVNIT

Mluví se o krizi rodiny. Co pro podporu rodinného života můžeme udělat my? Jsme ochotní změnit své zvyky?

Jedním z důvodů je, že rodiče jsou málo s dětmi. Jak to udělat v rodinách prodavaček, které jsou nucené svými zaměstnavateli pracovat v sobotu i v neděli?

Za to můžeme my, spotřebitelé, kteří do obchodů chodíme ve dnech pracovního klidu. Dozvěděla jsem se, že vedení COOP nařídilo mít v Letohradě, na zkoušku, otevřeno celou sobotu i neděli, aby se zvýšil obrát. Dosud prý v neděli dopoledne chodí jen pár lidí.

Navrhuji, abychom v neděli nechodili nakupovat, aby nebyl důvod k rozšíření otvírací době. Doufám, že se to společnými silami podaří, abychom mohli mít dobrý pocit, že jsme něco málo udělali pro soudržnost rodin našich prodavaček.

Božena Novotná

SELFIE JE VRCHOLEM SOBECTVÍ A EGOISMU

rozhovor Andrey Wantulové s PhDr. Janem Svobodou, předním psychologem na téma: „Kde se v dětech bere násilí, co způsobují technologie a jak je to s ADHD?“

V současnosti se dost mluví o tom, že jsou dnešní děti jiné než dříve. Je to pravda, nebo se o těchto věcech jen více mluví?

Měli bychom rozdělit dvě „věci“ – a to je pokrok a vývoj. Vývoj je proces, nedá se zastavit. Pokrok je vývoj směrem, který očekáváme, plánujeme. Když se podíváte na problematiku školství, třeba pohledu učitelů na žáky, pak při srovnání roku 1997 a 2015 rozdílů jsou. Obdobně je to s vandalismem a dalšími negativními projevy. Ale čím je to „chyba“? Rozhodně ne těch dětí a mládeže. Je to pokrok? Ne, je to vývoj. Mládež je fyziologicky naprosto stejná. Ale chová se podle toho, jak jsme si ji vychovali, a kdy stále více podporujeme rozpor mezi přirozeností a kulturou.

V čem spočívá ten rozpor mezi přirozeností a kulturou?

Jedním z důsledků blahobytu, ve kterém děti žijí, je neschopnost či nemožnost prožít riziko. Ale ono je pro nás důležité – příroda nutí každého vyššího tvora prožít si riziko, souvisí to s pudovou bází – se snahou zjistit si, co snesu, kde jsou hranice možností mého organismu. A protože v blahobytu není kde, budete jej vyhledávat nebo vytvářet. A jako dítě máte tři možnosti: narážka na establishment, čili školství (neučit se a podobně), vandalismus nebo se přidat k nějakému sebestupidnějšímu trendu na síti – třeba kdo vydrží déle ležet na balkónovém zábradlí, polije se studenou vodou a podobně. Všimněte si, jak stoupá obliba tzv. „Adrenalinových sportů“. Motivací je zřejmě touha po riziku.

Tady by měla asi zásadní roli hrát rodina. V čem selhává, že děti „zamíří“ do virtuálního světa?

To je druhý základní problém – nenasycené sociální potřeby – a to je věcí především rodiny. Ta se nerozpadá, ale atomizuje, lidi spolu stále méně hovoří. Věnují se elektronickým náhražkám komunikace. Což je podle mého názoru velmi nebezpečný trend. Další chybou současné rodiny při srovnání s minulostí je slábnoucí schopnost dávat dětem limity, mantinely, kdy dítě přesně ví, před čím jej hranice chrání a přijímá to, v čem mu hranice zabranuje. To je limit. Pokud hranice jen něčemu brání, jde o sankci. To mnozí rodiče umí. Ale zaměňují sankce za limity.

Co tedy má rodina dělat jinak, můžete být zcela konkrétní?

Rodina by měla mít své zvyky, stereotypy a rituály. Což jsou jakési pevné body v soužití, řád. Dítě by například mělo prožívat minimálně dva zásadní rituály – usínací a vstávací. Mělo by zkrátka vědět, že věci fungují v nějakém řádu, že existuje něco, o co se může opřít – nejenom o své ego, telefon a počítač, který na něj vždy čeká. My je učíme, že jediné, čemu můžou věřit, jsou oni sami, pěstujeme v nich tupou, bezbřehou samolibost, a to je obrovský problém. Vrcholem tohoto sobectví a egoismu je například selfie. Kdysi si lidi fotili a natáčeli objekty, dneska natáčejí sebe...

Kromě rodiny tráví dítě asi nejvíce času ve škole. Co pro dobro dětí mohou udělat učitelé?

Především bychom nesměli patřit mezi první 10 států, kde rodiče ovlivňují výuku. Jinými slovy, kdejaký rodič chodí radit učiteli, jak má učit. Výsledkem je, že klesá autorita učitele. Takže my potřebujeme kvalitního učitele, kterému rodič nepotřebuje radit, a aby tomu tak bylo, tak potřebujeme kvalitní učitele učitelů. My jsme ale bohužel degradovali učitele do pouště obrázků, který vede téměř monolog. Výsledkem je narůstající pasivita žáků. A studenti se pak právem dotazují: „Proč učíte, když to samé si můžeme přečíst na internetu?“ Ze školních tříd se vytrácí dialog, učitelé přestávají zvládat dynamiku třídy. Pouštějí tutež prezentaci v každé třídě, kde látku učí nezávisle na tom, jak je daná třída nadstavená a pokročilá. Je smutné sle-

dovat učitele, který se stal otrokem techniky. Nicméně aby takovým nebyl, potřebuje podporu svého ředitele – a ten svého zřizovatele. Prostě ryba smrdí od hlavy. Nejsem jediný, kdo se pokouší učit budoucí učitele bez pomoci více či méně trapných prezentací. Kdo je učí vést výuku slovem, interakcí mezi učitelem a žákem, ne technikou a žákem za doprovodu učitele. A přál bych si, aby nás bylo co nejvíce.

Pokud tedy budeme dál v dětech vychovávat egoismus a sobectví, co můžeme čekat, až vyrostou?

O to více budou pracovat sami pro sebe. Glorifikujeme někoho, kdo jezdí po světě a pracuje každou chvíli někde jinde. Alibisticky říkáme, že „sbírá zkušenosti“. To by byla pravda, pokud by se i vracel. Když se nad tím zamyslíte, je to vlastně parazit, kobylka, která vyžere, co kde je, a jede zase dál. A to má být cíl? Rozhoduje to vývoj. Ale je to pokrok? Tážete se, co můžeme čekat, až tyhle děti vyrostou – ale to nikdo neví. Stále více se prosazuje výraz Eurospratek. Je to označení pro inteligentního jedince, kterému chybí zakotvení. Výsledkem je neschopnost udržet partnerský vztah, snížená tolerance k druhým, sobecká dravost. A to je pokrok? Pak opakují – nevíme, jak vše dopadne. Jen víme, že to rozhodně není trend k výchově občanské pospolitosti.

Výrazným znakem dnešních dětí je i schopnost pracovat s technologiemi – kromě mobilů také tablety a podobně. Jaký na ně mají vliv?

Uvedu jeden příklad, ostatní necht' si každý domyslí. Kreativita je schopnost udělat z „ničeho něco a z něčeho všechno“. Děti jsou k tomu plně disponovány. A my jim dáme do ruky tablet. Co je výsledkem? Naučí se přehazovat informace, naučí se vyhledávat informace. Nenaucí se nic tvořivého. Asi tak, jako můžete nastudovat deset kuchařských knih a vůbec to neznamena, že umíte vařit. Proto chcete-li zničit kreativitu u svých dětí, dejte jim do ruky tablet dříve, než v šesti letech. Od šesti už musíte, protože dnešní dítě, které nezná klávesnici v první třídě, je společensky zcela mimo hru.

Ovlivňují moderní technologie také mezilidskou komunikaci?

Ano, z toho, co já vám teď tady říkám, váš mozek zabírá jen 7 % údajů, to ukazují poslední výzkumy v komunikaci. Z 26 % přijímáte, jaká je v mém vyjádření emoce, jak já sám věřím tomu, co sděluji. A ten zbytek, přes 60 %, zůstává na interakční pole, kterým se navzájem obalujeme, když spolu mluvíme. Tím vzniká komunikace na mnohem vyšší úrovni než verbální. Představte si princip ledovce – třetina je vidět, dvě třetiny jsou pod vodou. Pokud používáte písemnou komunikaci, ta je v principu ledovce jen sněhem na oné části ledu, který je vidět. Facebook, mobil a spol. tedy přináší jen velmi malý díl z bohatství komunikace. Nelze se tedy divit, proč si například mladí lidé dobře rozumí, když si píšou, ale mají velké problémy v komunikaci „naživo“, když se vidí. Slovo je pouze zástupný symbol. Je komunikačně neúplné. A tak dochází k mnoha deformacím.

Jaké deformace máte na mysli?

Třeba naprosté mýty, kterým lidí věří. Kdejaký člověk je takzvaný blogger a já jsem zděšený z toho, co tam čtu. A je třeba si položit otázku, proč tolik mladých lidí do toho utíká. A jsme zpátky u toho, kolik času strávili s rodiči, kdo má jakou míru důvěry - rodič, učitel, spolužák, blogger... Ale tady jsme zpátky u základu: pokrok a vývoj. Vždycky, když začne prudký vývoj, tedy expanze, až mnohem později se zjistí, co jsou slepá ramena. Viz třeba střídavá péče. Podle mého soukromého názoru a zkušeností z poradny je jen otázka času, kdy se zjistí, jak obrovská chyba to byla, kolik dětí se muselo poškodit, než nám to došlo. Já jsem za svou praxi nezažil jediné dítě, kterému by to prospělo, pokud matka nebyla patologická osobnost. U většiny se dá říct, že je to jednoznačně poškodilo. Ale to je opravdu na dlouhou debatu.

Další fenomén, který se rozšiřuje, je ADHD. Kde je hranice mezi jednoduše rozmazleným dítětem a dítětem s ADHD?

To je dobrá otázka. Když vyjdu ze své praxe, troufám si říct, že drtivá většina dětí takto označených za sebou mají výchovné chyby rodičů, nebo jsou to děti po traumatech. Podle mého názoru počet dětí s ADHD nestoupá, je stabilizovaný, ale stoupá počet těch, které díky přístupu rodiny mají vážný problém v limitech, nebo jsou až traumatizované.

Můj poslední dotaz se týká agresivity u dětí - kde se bere?

Je třeba se na to dívat trochu jinak. Řekněte mi, který tvor na zeměkouli nežije ze smrti nebo na úkor jiného? Odpověď je žádná. Agrese je výsledkem pudu sebezáchovy. Ale něco jiného je násilí, které je připravované a přináší satisfakci, nebo schválnost, která je hledáním limitů. Agressi se zbavit nelze, ale byl bych si moc přál, abychom nemuseli používat násilí, které je naučené. Podívejte se večer na televizi, programový kanál vcelku nerozhoduje. A zjistíte, že blahobyt se v podstatě ničím jiným než násilím neumí pobavit. Tak co chcete po dětech?

19. 5. 2016

KDYŽ MĚNĚ JE VÍCE

Filip poslední dobou vzdoruje: nepůjde na trénink, nepojede k babičce, nebude vystupovat na školním představení. A nikdo s ním nehne. Rodiče to nechápu, protože jinak trémou netrpí, babičku má rád a hokej miluje. Co to do něj tedy vjede? A jak by se měli zachovat, aby takové chování nepodporovali? „Můžete mi popsat běžný Filipův den?“ ptám se namísto odpovědi a Filipova máma se směje: nic takového u nich totiž není. Tedy krom školy, kroužků a tréninků. Ona i Filipův otec jsou pracovně velmi vytíženi se spoustou služebních cest a pracovně-společenských povinností, takže někdy vozí Filipa do školy ona, jindy muž. A každý den ho i někdo jiný vyzvedává, večeří se v různou dobu. Někdy jen s mámou, jindy jen s tátou, občas s chůvou, která o Filipa pečovala od malička, a někdy zajedou s rodiči do restaurace. O víkendech pak většinou „někam jedou“. Ještě mě maminka ujišťuje, že se oba dva Filipovi věnují, jak jen mohou. A pyšně dodává, že Filip díky tomu rozumí spoustě věcí, včetně politiky. Má doporučení Filipově mámě byla velmi podobná těm, o nichž píše Kim John Payne v knize Jednoduché rodičovství: uberte, zpomalte, ponechte Filipovi nějaký volný čas a dětský svět. A i trochu předvídatelnosti by se mohla hodit. Ačkoli je každý Filipův den jiný, přece mají něco společného: uspěchanost, povinnost, ambice. Filip je ale dítě, potřebuje si také hrát, snít, a někdy třeba i jen tak „blbnout“ nebo lelkovat. A měl by mít i své jistoty. Děti špatně snášejí, když příliš často dochází ke změně na poslední chvíli - např. když Filip čeká, že ho ze školy vyzvedne máma, jenže přijde chůva, protože máma se protáhla pracovní poradou. Sice se nikdy nestalo, že by Filip zůstal „nezaopatřený“, ale dost možná si připadá jako loutka, kterou dospělí vláčejí sem a tam. A právě na to může reagovat oněmi „zaseky“.

Rodiče jako zprostředkovatelé služeb

Znám řadu dětí, které mají tolik organizovaných aktivit, že znervózní, když mají 15 minut volného času. Děti, které nemají čas na hraní, na pomoc s domácími pracemi, a dokonce ani na společnou večeři s rodinou. Další děti trpí přemírou elektronických médií. Často se dokonce stává, že i čas s kamarády pak prosedí nad tabletem - možná by si bez něj neměl co říct? A uměly by si vůbec docela obyčejně hrát? Znám také řadu rodičů, kteří se změnil na poskytovatele a později zprostředkovatele služeb pro své děti. Jsou svým potomkům osobními řidiči, asistenty, a občas až sluhy.

Současné rodičovství je v mnoha ohledech náročnější než tomu bylo dříve. Jsme úzkostnější,

více své děti hlídáme, méně důvěřujeme v jejich přirozené schopnosti a přirozený vývoj. Mnoho matek a otců se chová, jako by byla výchova soutěžní disciplínou. Od narození nakupují hračky, které dítě „rozvíjejí“ a „stimulují“ jeho vývoj. A i ve školním věku krouží nad svým potomkem jako vrtulníky, aby pomáhali, chránili, učili a poučovali. Pozorují své dítě jako pod lupou. Neumějí však dítěti poskytnout prostor, samostatnost, soukromí a klid na to, aby se rozvíjel tak, jak samo potřebuje, cítí a chce. Fenomény, o nichž píšou, jsou známé od 50. let 20. století a nejméně od 80. let jsou reflektovány i negativní jevy, jež s sebou přinášejí. Přesto se hyper-rodičovství stále prohlubuje.

Redukujte možnosti

A právě proto mohu doporučit Jednoduché rodičovství. Autor upozorňuje na přetíženost dnešních dětí i rodičů, na zahlcení dětí věcmi, činnostmi, informacemi i rychlostí. A na problémy a poruchy, jež to dětem způsobuje. Nezůstává přitom u stesků, nabízí praktické a účinné metody, jak můžeme neblahou situaci změnit: odstranit většinu hraček i knih, zredukovat dětem šatník a omezit jejich možnosti výběru. Dále pak omezit či zcela odstranit televizi, zjednodušit rozvrh a zredukovat organizované mimoškolní aktivity ve prospěch volného času dětí. A taky odfiltrovat svět dospělých: omezit množství informací, které se k dětem dostávají a které jim mohou působit přílišné starosti a nutit je k předčasnému vyspívání. Provedené změny uleví dětem i rodičům.

Shodně s ním už roky upozorňuji na to, že méně je často více. Když má vaše batole oblíbeného plyšového medvěda, neznamená to, že byste je jako milující rodiče měli začít zahrnovat všemožnými medvědy. Pět exemplářů do sbírky nepřinese pětinasobnou radost.

O posvátnosti dětství

Za jeden z nejzajímavějších momentů knihy považuji autorovo propojení zkušeností s dětmi z uprchlických táborů v Jakartě a Kambodži s prací výchovného poradce v Británii: „Když jsem se na svou práci podíval objektivně, neviděl jsem žádný rozdíl mezi metodami a cíli u britských dětí a děti v Jakartě... v obou skupinách byla narušena posvátnost dětství. Nekontrolované je zasáhl život dospělých. Zasáhly je strachy a ambice jejich rodičů a velice rychlé tempo jejich života, a děti se snažily nastavit si vlastní hranice a vlastní úroveň bezpečí chováním, které jim ale v ničem nepomáhalo.“ Autor hovoří o kumulativní stresové reakci, jež se podobá posttraumatické stresové poruše.

Zjednodušení prostředí a nastolení rytmu pomáhá i dětem s neurotickými potížemi, poruchami učení a poruchami chování. A rodiče, kteří zjednodušili život svým dětem, zjišťují, že i jim se ulevilo. Když rodina zpomalí, prohloubí se vztahy rodičů s dětmi, vztahy sourozenců a vztah mezi rodiči samotnými.

Pavla Koucká,

Psychologie dnes 4/2016

JAK VYCHOVÁVAT JEDNODUŠE

Přehnaná rodičovská péče vytváří velké napětí. Náš úzkostlivý přístup k dětem způsobuje, že i ony jsou úzkostné.

Bereme dětem možnost otestovat si svou vlastní kreativitu, když na každé jejich zklamání a povzdech odpovíme tak, že jim nabídneme další hračku nebo zábavu.

Nepomůžeme naplánovat dítěti spousty uměleckých kroužků, abyste obohatili jeho tvůrčí činnost.

Natolik jsme propadli myšlence organizovaných činností, že si někteří rodiče neumějí představit, že by si jejich děti hrály jinak, než na plánovaném setkání s jinými dětmi.

Máte-li nadbytek věcí a možností, rozhodování je těžší a očekávání se zvyšuje.

Opravdu výjimečný talent se může objevit i za neobyčejných podmínek a podpory. Ale zájmy, i silné zájmy a schopnosti, často vyhoří, pokud na ně příliš tlačíme.

z knihy "Jednoduché rodičovství"

STŘÍZLIVÝ

Den po dni
hodinu po hodině
minutu po minutě
střízlivý.

Střízlivé ráno
Střízlivá mysl
Střízlivý Bůh.
Střízlivá radost
Střízlivý smutek
Střízlivé volání.
Střízlivý pohled,
Střízlivé čekání,
Střízlivá bolest.
Střízlivý život
Střízlivá samota

Střízlivé setkání.

anonymní alkoholik

Hospodin o sobě říká Mojžíšovi: „Jsem Bůh milosrdný a milostivý, shovívavý, velmi laskavý a věrný! Který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení, který odpouští vinu, přestoupení a hřích ...“

„Hospodin mluvil s Mojžíšem tváří v tvář, jako když někdo mluví se svým přítelem.“

Potvrdilo se mi, že člověk dokáže být dobrý i zlý, velice dobrý i velmi zlý. Někdy obojí.

A tisíc odstínů mezi tím. Jeden jednu vteřinu, jiný druhou.

Arnošt Lustig

VĚDĚT O SVĚM BOHATSTVÍ

Děti, které přijaly pozvání k Večeři Páně po každé počítají kolik doma stojí nedělní oběd a jak dlouho na něj rodiče pracují. (Říkali jsme jim, že ta peněžní částka je jen špičkou ledovce, toho, co do přípravy jídla vkládá hostitel.)

Dlouho jsem se ptal, kolik asi hodin maminka chová dítě. Zkoumat bohatství od maminky je krásné.

Děkuji Drahušce Kvapilové za následující výpočet.

Kdyby maminka dítě do 6 let průměrně chová 3 hodiny denně, bylo by to 4.500 hodin. Chůva v zahraničí bere za jednu hodinu 200 Kč - což by bylo přibližně 1 milion korun. V Praze se platí chůvě 150Kč/1 hod. - třičtvrtě mil. korun.

Pokud bychom chůvě platili 100 Kč/1 hod. vydáme půl milionu korun.

Někde pracuje chůva za 50 Kč/1 hod., pak bychom zaplatili čtvrt miliónu korun.

Rodiče nikdy nemluví, kolik je stolíme. Děti si sami všimnou a vytuší i těch 9/10 ledovce, které nejsou vidět. /v

Je snadné ponížovat a ničit otevřené lidi, ale „když jsem bezmocný, jsem silný“. Nezkreslujte a nepřekrucujte všechno, co řekneme, a nechte nás navázat dialog, kontakt se zemí, která mezi jinými patří také nám, nejenom Putinovi a patriarchovi. Já stejně jako Solženicyn věřím, že slovo nakonec probourá beton. Solženicyn psal: „...Slovo je tedy podstatnější než beton, slovo tedy není nesmyslná maličkost, tak začnou růst ušlechtilé lidé a jejich slovo probourá beton.“

Naděžda Tolokonnikovová v závěrečné řeči v procesu s Pussy Riot, 8.8. 2012

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 11.6. 18 h. Lukavice
neděle 12.6. 11. v mezidobí
7.15 h. Letohrad 2 Sam 12,7-13 Ž 32
8.45 h. Mistrovice Gal 2,16-21
10.15 h. Orlice Lk 7,36- 8.3

sobota 18.6. 19 h. Mistrovice
neděle 19.6. 12. v mezidobí
sbírka na Charitu
7.15 h. Letohrad Iz 49,1-6 Ž 139
8.45 h. Lukavice Skt 13,22-26
10.15 h. Orlice Lk 1,57-66.80

pátek 24.6. Slavnost Naroz. Jana Baptisty

sobota 25.6. 19 h. Lukavice
neděle 26.6. 13. v mezidobí
v Mistrovicích poutní slavnost
7.15 h. Letohrad 1 Král 19,16-21 Ž 16
8.45 h. Mistrovice Gal 5,1-13-18
10.15 h. Orlice Lk 9,51-62

středa 29.6. Slavnost sv. Petra a Pavla

sobota 2.7. 19 h. Mistrovice
neděle 3.7. 14. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Iz 66,10-14c Ž 66
8.45 h. Lukavice Gal 6,14-18
10.15 h. Orlice Lk 10,1-12.17-20

úterý 5.6. Slavnost sv. Cyrila a Metoděje

sobota 9.7. 19 h. Lukavice
neděle 10.7. 15. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Dt 30,10-14 Ž 69
8.45 h. Mistrovice Kol 1,15-20
10.15 h. Orlice Lk 10,25-37

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741